

បុរេត្ថកិសាស្ត្រលាក់កំហាំងនៃឈ្មួញស៊ីប — លេខសាមសិប

លេខដប់មួយក្នុងសង្ខេបរឿងអេសេគោល

Jeff Pippenger
2026-09-02

នៅក្នុងសង្ខេបរឿងអេសេគោល «ការឡោះមាំមួន» ក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រ គឺជា «ទិសមុគ្គាល់»
ដល់ការសាកល្បង ដល់តាមរយៈនោះ
វាសនាអស់កល្បជានិច្ចរបស់យើងនឹងត្រូវសម្រេច
ពីព្រោះវាសម្គាល់ដល់ការកកើតឡើងនៃប្រសិទ្ធភាពរបស់សត្រូវសាហាវ។

“ព្រះអម្ចាស់បានបង្ហាញខ្សែយ៉ាងច្បាស់ថា
រូបសំណាកនៃសត្រូវសាហាវនឹងត្រូវបានបង្កើតឡើងមុនពេលព្រះគុណបិទបញ្ចប់;
ព្រោះវានឹងជាការសាកល្បងដ៏ធំសម្រាប់បុរាណជនរបស់ព្រះ
ដោយអ្វីនោះដោយសារតែវាសនាអស់កល្បរបស់ពួកគេនឹងត្រូវបានសម្រេច។ ...

«នេះគឺជាការសាកល្បងដល់បុរាណជនរបស់ព្រះត្រូវបាន មុនពេលពួកគេត្រូវបានបោះត្រា។
អស់អ្នកដទៃបានបង្ហាញភាពស្មោះត្រង់របស់ខ្លួនចំពោះព្រះ
ដោយកាន់តាមក្រឹត្យវិន័យរបស់ទ្រង់
ហើយបដិសេធមិនព្រមទទួលយកថ្លៃប្រាក់ក្នុងកុលាប
និងឈរនៅក្នុងមន្ទីរជ័យរបស់ព្រះអម្ចាស់ជាព្រះយម្យោ
ហើយនឹងទទួលបានត្រូវរបស់ព្រះដ៏មានព្រះជន្មរស់។
រីឯអ្នកដទៃបោះបង់សេចក្តីពិតដែលមានបុរាណមកពីស្ថានសួគ៌
ហើយទទួលយកថ្លៃប្រាក់ក្នុងអារក្ស នោះនឹងទទួលបានសញ្ញារបស់សត្រូវតិចឆាន»។
Manuscript Releases, volume 15, 15.

គ្រិស្តបរិស័ទដល់បានរត់ចេញពីក្នុងយុទ្ធសាស្ត្រ នៅពេល «សញ្ញា» របស់ Cestius
បានមកដល់ បានផ្លាស់ប្តូរនោះ ពីព្រោះពួកគេត្រូវបានព្រមានជាមុន ហើយបានស្គាល់
«សញ្ញា» នោះ នៅពេលវាមកដល់។ ការស្គាល់ការកកើតឡើងនៃប្រសិទ្ធភាពសាហាវ
គឺជាការស្គាល់ «ព្រឹត្តិការណ៍» «ការត្រៀមរៀបចំ» និង «ចលនា»
ដល់នោះដល់ច្បាប់ចុងអារក្ស។ ជាតុល្យការណ៍ដល់បង្កើតជាផ្នែកនៃ «សញ្ញា»
នោះ ត្រូវតែយល់ដឹងជាមុន មុនពេលសញ្ញានោះមកដល់។ នៅពេល Cestius
ចាប់ផ្តើមការឡោះមាំមួន នោះគឺយឺតពេលហើយក្នុងការរៀនថា សញ្ញានោះជាអ្វី។

«ការត្រៀមការកំពុងតែរីកចម្រើននៅមុខខ្លួនហើយ
ហើយចលនានានាកំពុងតែប្តូរព្រឹត្តិការណ៍
ដល់នឹងនាំឲ្យមានការបង្កើតរូបសំណាកមួយសម្រាប់សត្រូវសាហាវនោះ។
ព្រឹត្តិការណ៍នានានឹងត្រូវបាននាំឲ្យកើតមានឡើងក្នុងបុរេត្ថកិសាស្ត្រនៃនៃដី
ដល់នឹងបំពេញសម្រេចការព្យាករណ៍នៃនាយសម្រាប់ចុងក្រោយទាំងនេះ»។ Review
and Herald, April 23, 1889.

ការរៀបចំ ការផ្តល់សេចក្តី និង ព្រឹត្តិការណ៍

«ការរៀបចំ» «ចលនា» និង «ព្រឹត្តិការណ៍» ទាំងនេះ គួរតែត្រូវបានស្គាល់ជាមុន មុនពេលការសាកល្បងមកដល់។

«គ្រប់អ្វីទាំងអស់ដែលព្រះមានកំណត់ទុកក្នុងបុរេគតិសាស្ត្រត្រូវបានសម្រេចនៅអតីតកាល នោះមានសម្រេចរួចហើយ ហើយគ្រប់អ្វីទាំងអស់ដែលនៅមុខទៀត នឹងត្រូវសម្រេចតាមលំដាប់របស់វា។ ដានីយ៍លែ ជាពុទ្ធការីរបស់ព្រះ ឈរនៅក្នុងទីកន្លងដែលរបស់គាត់។ យ៉ូហានឈរនៅក្នុងទីកន្លងដែលរបស់គាត់។ នៅក្នុងព្រះវិរាដៈ សិរីហន្តព្រះអម្បូរយូដា មានប្រឹក្សាភិបាលនៅដានីយ៍លែដល់សិស្សសន្តោសពុទ្ធករណ៍ទាំងឡាយ ហើយដូច្នេះ ដានីយ៍លែកំពុងឈរនៅក្នុងទីកន្លងដែលរបស់គាត់។ គាត់ផ្ទុះបន្ទាល់របស់គាត់ អំពីអ្វីដែលព្រះអម្បូរបានប្រឹក្សាសម្រេចដល់គាត់ក្នុងនិមិត្តអំពីព្រឹត្តិការណ៍ធំៗ និងគួរឱ្យគោរពក្នុងខណ្ឌទាំងឡាយ ដដែលយើងត្រូវដឹង ខណៈដែលយើងកំពុងឈរនៅលើកម្រិតចាប់ផ្តើមនៃការសម្រេចរបស់វាទាំងនោះ។»

«ក្នុងបុរេគតិសាស្ត្រ និងក្នុងទំនាយ ព្រះបន្ទូលរបស់ព្រះមានបង្ហាញអំពីជម្រើសៈដ៏អូសបន្លាយយូររវាងសេចក្តីពិត និងកំហុស។ ជម្រើសៈនោះនាំគេកំពុងបន្តទៅមុខ។ កិច្ចការទាំងឡាយដែលមានកំណត់មានរួចមកហើយ នឹងត្រូវកំណត់ឡើងមុតងទៀត។»
Selected Messages, book 2, 109.

យើង «ត្រូវដឹង» «ព្រឹត្តិការណ៍ដ៏ធំ និងដ៏ឧត្តមទាំងឡាយ នៅពេលដែលយើងឈរនៅក្នុងមាត់ទ្វារពិតប្រាកដនៃការសម្រេចរបស់វា។ «មាត់ទ្វារ» នេះបង្ហាញអំពីតម្រូវការរបស់យើងក្នុងការយល់ដឹងព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនោះជាមុន មុនពេលការសម្រេចរបស់វាមកដល់។

«ប៉ុន្តែ សុំនាមគំនូរដ៏តឹងរឹងនៃខ្មែរលោកទំនាយ បង្ហាញការផ្តល់បុគ្គលិកម្មនៃក្នុងទិដ្ឋភាពសន្តិភាពនេះ។ សត្វមានស្នូលដូចកូនចៀម និយាយដោយសំឡេងនាគ ហើយ “ប្រសិនបើអំណាចទាំងអស់របស់សត្វទីមួយនោះចំពោះមុខវា”។ វិញ្ញាណនៃការបៀតបៀន ដែលមានសម្រាប់ខ្លួនតាមរយៈសាសនាបុរាណមិនស្គាល់ព្រះ និងតាមរយៈសម្មតិចប៉ាប នឹងត្រូវបានបង្ហាញឡើងវិញ។ ទំនាយបុរាណថា អំណាចនេះនឹងនិយាយ “ទៅកាន់អូសកន្លែងដែលនៅលើផែនដី ឱ្យពួកគេធ្វើប្លែកណាមួយដល់សត្វ”។ វិរាដៈ 13:14។ រូបសំណាកនោះ ត្រូវបានផ្ទុកឡើងសម្រាប់សត្វទីមួយ ឬសត្វដូចខ្លាដំបង ដែលជាសត្វដែលត្រូវបាននាំឱ្យយើងនៅក្នុងសាររបស់ទេវតាទីបី។ ដោយសត្វទីមួយនេះ ត្រូវបានកំណត់ឱ្យសាសនាចក្រវិញ្ញាណ ជាអង្គភាពសាសនាចក្រមួយដែលស្ថិតនៅក្នុងកំណត់ដោយអំណាចសិរីល មានសិទ្ធិអំណាចដើម្បីដាក់ទណ្ឌកម្មដល់អ្នកទាំងអស់ដែលមិនយល់ស្រប។ រូបសំណាកដល់សត្វនេះ កំណត់ឱ្យអង្គភាពសាសនាមួយផ្សេងទៀត ដែលស្ថិតនៅក្នុងកំណត់ដោយអំណាចសុរសៀងគុណ។ ការបង្កើតរូបសំណាកនេះ គឺជាកិច្ចការរបស់សត្វនោះ ដែលការកើនឡើងដោយសន្តិភាព និងការប្រកាសដោយទំនុកចិត្តរបស់វា ផ្ទុកឱ្យវាក្លាយជានិមិត្តសញ្ញាដ៏គួរឱ្យកត់សម្គាល់នៃសេចក្តីប្រកាសអំពីវា។ នៅទីនេះ គេអាចរកឃើញរូបសំណាកមួយនៃអំណាចសម្មតិចប៉ាប។ នៅពេលដែលសាសនាចក្រទាំងឡាយនៅក្នុងបុរេសេរបស់យើង រូបរាងគុណនៃចំណុចនៃផែនដីដូចដែលពួកគេចែករំលែកគ្នា

ហើយមានឥទ្ធិពលលើរដ្ឋបុរេអនុវត្តក្រឹត្យកុរមរបស់ពួកគេ
និងគាំទ្រស្តាប់នូវបញ្ជាពួកគេ
នោះអាមពិកប្បត្តស្មេតង់នឹងមានបង្កកើតរូបសំណាកមួយនៃឋានានុក្រម្យម៉ាង។
នោះពេលនោះ សាសនាចក្រពិតនឹងត្រូវរងការវាយប្រហារដោយការបៀតបៀន
ដូចដែលប្រជានុក្រមបុរាណរបស់ព្រះមានរងមកហើយ។ សុទ្ធតែគ្រប់សត្រូវ
សុទ្ធតែផ្ទុកលំអៀងអាក្រក់ពីអ្វីដែលភាពលំអៀងខាងសាសនា
និងអំពើពុករលួយអាចផ្ទុកបាន ក្រោយមកសេចក្តីពុករលួយប្រព្រឹត្តិ
ដោយការពារសិទ្ធិរបស់សាសនាចក្រ និងរដ្ឋ។
សាសនាចក្រប្បត្តស្មេតង់ដែលមានដើមតាមជំហានរបស់រូប
ដោយបង្កកើតសម្បត្តិធាតុជាមួយអំណាចលោកីយ៍
មានសម្បត្តិបំណងប្រកួតប្រជែងគ្នា ក្នុងការរឹតតុបតុសនីភាពនៃសិការ។
នោះក្នុងសត្រូវទីបំប្រុងបំប្រាស់
អ្នកបម្រើសាសនាដែលមិនអនុលោមតាមរាប់ពាន់នាក់
មាននូវក្នុងការគ្រប់គ្រងរបស់សាសនាចក្រអង្គគុណសេ។
ការបៀតបៀនតែងតែផ្ទុកតាមការលម្អៀងខាងសាសនា ពីសំណាក់រដ្ឋាភិបាល世俗។»
Spirit of Prophecy, volume 4, 277.

ការបង្កកើតរូបសត្រូវនោះ ត្រូវបានសម្រេចឡើងជាមុនសិននោះសហរដ្ឋអាមេរិក
ហើយបន្ទាប់មកនោះទូទាំងពិភពលោក។

«ប្រជាជាតិបរទេសនានានឹងដើរតាមគំរូរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក។
នោះបើជាងជាអ្នកនាំមុខគង់ដោយ ក្រិបតុតិដូចគ្នានេះនឹងមកលើប្រជាជនរបស់យើង
នោះគ្រប់ទីកន្លែងនៃពិភពលោកដដែល»។ Testimonies, volume 6, 395.

ក្រឹត្យមីឡាន នៅឆ្នាំ 313 តំណាងឲ្យការចាប់ផ្តើមនៃការបង្កកើត
ហើយក៏កំណត់អត្តសញ្ញាណទារដែលមានបិទសម្រាប់អាឌ្រីស្តូតចុងទីបំប្រុងផងដែរ។
ក្នុងស្ថានភាពនៃភាគខាងលិច និងលីសីនីយុសភាគខាងកើត
មានភ្ជាប់អាពាហ៍ពិពាហ៍សន្តិសញ្ញាមួយជាមួយនឹងក្រឹត្យនោះ
នោះពេលដែលក្នុងស្ថានភាពនៃបុរាណបុរាណស្តីពីមតិយោបល់របស់ខ្លួនឈ្មោះ
ក្នុងស្ថានភាពនៃ ទៅឲ្យលីសីនីយុស ក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍សន្តិសញ្ញាទីបួន
ដែលតំណាងនោះក្នុងខុស្តែយាករណ៍មួយនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍សន្តិសញ្ញាទាំងប្រាំមួយ
នោះក្នុងបុរាណបុរាណនៃ ដានីយ៍លើ 11។
ពីរបួនទាក់ទងនឹងសង្គ្រាមរវាងភាគខាងជើង និងភាគខាងត្បូង
ពីរបន្ទាប់ជាសង្គ្រាមស៊ីរីរវាងភាគខាងកើត និងភាគខាងលិច
ហើយពីរចុងក្រោយជាអាពាហ៍ពិពាហ៍នីមិត្តភាពរវាងអំណាចសាសនាចក្រសម្រេចប៉ាប
និងអំណាចរដ្ឋ។

អង់ទីអូកុស ទី២ ធម្មេស មានលះបង់ភរិយារបស់ខ្លួន ឡាវឌីស ទី១
ដើម្បីប្រើប្រាស់អភិសិទ្ធិជាមួយព្រះនាង បរេនីកេ នៃរាជវង្ស បុគ្គលមេ (ព្រះរាជបុត្រីរបស់
បុគ្គលមេ ទី២) បុរាណនៃឆ្នាំ 252 មុន គ.ស.។ អាពាហ៍ពិពាហ៍សន្តិសញ្ញានៃចក្រភព
សេលេយ៉ូស៊ីដ ត្រូវបានបុរាណបុរាណឡើងវិញរវាងស្ថានភាពខាងជើង និងស្ថានភាពខាងត្បូង ខណៈដែល
អាពាហ៍ពិពាហ៍សន្តិសញ្ញានៃឆ្នាំ 313 គឺនៅរវាងអធិរាជខាងកើត និងអធិរាជខាងលិច។

អាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្តិសញ្ញារបស់ Antiochus II Theos នៅឆ្នាំ 252 មុន គ.ស.
តំណាងឲ្យការចាប់ផ្តើមនៃអំណាចក្រ Seleucid

ដល់បានឈានទៅដល់ចុងបញ្ចប់របស់វាជាអាណាចក្រមួយ
ក្នុងបុរេវត្តិសាស្ត្រដែលបានកំណត់នៅក្នុងខតិបដ្ឋប័ណ្ណបុរាណ នៃដានីយ៍លៃ
ជំពូក ១១។ ក្នុងបុរេវត្តិសាស្ត្រចុងក្រោយនៃអាណាចក្រ Seleucid
អាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្និសីទព្រាហ្មណ៍ត្រូវបានសម្រេចឡើងដោយ Antiochus III the
Great នៅពេលដែលគាត់បានប្រគល់បុត្រីរបស់គាត់ Cleopatra I Syra (Cleopatra
ដំបូងបង្អស់បង្កើតក្នុងបុរេវត្តិសាស្ត្រព្រាហ្មណ៍) ដល់ Ptolemy V នៅឆ្នាំ 193 មុន
គ.ស។ នៅពេលនោះ Ptolemy V មានអាយុបុរាណ 16 ឆ្នាំ ហើយ Cleopatra I Syra បុរាណ
10 ឆ្នាំ។ អាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ពួកគេគឺជាការដោះស្រាយជូនកែការទូតមួយ
បន្ទាប់ពីសង្គ្រាមស៊ីរីលើកទីបួន។ អាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្និសីទព្រាហ្មណ៍ alpha
រវាងស្តេចខាងជើង និងស្តេចខាងត្បូង ក្នុងដានីយ៍លៃ ជំពូក ១១
បានសម្គាល់ការបញ្ចប់នៃសង្គ្រាមស៊ីរីលើកទីពីរ។

ក្នុងអំឡុងពេលក្រោយនៃបុរេវត្តិសាស្ត្រព្រាហ្មណ៍ បានទាក់ទងជាមួយទាំងដូលីយុស
សសោរ ហើយបន្ទាប់មកជាមួយម៉ាក អង់តូនី។ បន្ទាប់ពីការផ្ទេរដូលីយុស សសោរ
ក្នុងឆ្នាំ 44 មុន គ.ស. សម្តេចធុរ្យភាគីទីពីរត្រូវបានបង្កើតឡើងក្នុងឆ្នាំ 43 មុន
គ.ស. បុរសបីនាក់បានបង្កើតសម្តេចធុរ្យភាគីនោះ
ហើយបន្ទាប់ពីម្នាក់ក្នុងចំណោមបីនាក់នោះ គឺ ម៉ាក្លុស ឡូរ៉េនស្យូ
ត្រូវបានអ្នកតារីយ៉ានបង្ខំឱ្យចេញពីសហភាពប៊ីភាគី
ការប្រយុទ្ធជនណាមួយដ៏អំណាចមួយរវាងម៉ាក អង់តូនី ខាងកើត និងអ្នកតារីយ៉ាន
ខាងលិចក៏បានកើតឡើង។ នៅប៊ុរីនឌីស៊ីយ៉ូម ក្នុងឆ្នាំ 40 មុន គ.ស.
សន្និសីទព្រាហ្មណ៍រវាងគូប្រជែងខាងកើត និងខាងលិចទាំងពីរត្រូវបានធ្វើឡើង។
សន្និសីទព្រាហ្មណ៍នេះរួមបញ្ចូលទាំងអាពាហ៍ពិពាហ៍រវាងអ្នកតារីយ៉ា ប្រអូនស៊ីរបស់អ្នកតារីយ៉ាន
និងម៉ាក អង់តូនី។ សន្និសីទព្រាហ្មណ៍
និងអាពាហ៍ពិពាហ៍ដ៏អស្ចារ្យនេះមិនបានស្ថិតស្ថេរឡើយ ហើយបន្ទាប់ពីម៉ាក
អង់តូនីបានពាក់ព័ន្ធជាមួយក្នុងអំឡុងពេលគាត់បានលង់លះអ្នកតារីយ៉ា ក្នុងឆ្នាំ 32 មុន
គ.ស. នៅសមរភូមិអាក័ទីយ៉ូម ក្នុងឆ្នាំ 31 មុន គ.ស. ចក្រភពទាំងខាងកើត
និងខាងលិចត្រូវបានបង្រួបបង្រួមទៅជាអាណាចក្រមួយ ហើយបន្ទាប់មក
អ្នកតារីយ៉ានបានក្លាយជា អូហ្គុស្តុស សសោរ ដ៏ល្បីល្បាញបំផុតក្នុងកំពូលសិរីរុងរឿង
និងអំណាចរបស់រ៉ូម។

តាមន័យព្រាហ្មណ៍ អាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្និសីទព្រាហ្មណ៍ដំបូងនៅក្នុង ដានីយ៍លៃ ជំពូក
១១ គឺរវាងស្តេចខាងជើង និងស្តេចខាងត្បូង ដោយមានបំណងបញ្ចប់អំពើសត្រូវរវាង
ភាគីទាំងពីរដែលកំពុងតស៊ូដើម្បីសង្គ្រាមឡើងវិញនូវអាណាចក្ររបស់ អាឡិចសាន់ដ័រ
មហាក្សត្រ។ អាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្និសីទព្រាហ្មណ៍ដំបូងនោះ រវាងរាជវង្ស សលេអ៊ូស្តីត
និងរាជវង្ស បុត្រឡូមេ នៃអែហ្គេស៊ីប គឺជាអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្និសីទព្រាហ្មណ៍ អាល់ហ្សា នៃគរ
សលេអ៊ូស្តីត និង បុត្រឡូមេអេច ដ៏ល្បីល្បាញនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្និសីទព្រាហ្មណ៍ អូមហ្គេតា
រវាងអំណាចដូចគ្នាទាំងពីរ។ នៅក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្និសីទព្រាហ្មណ៍ចុងក្រោយ ឬ
អូមហ្គេតា នោះ គូលអែហ្គេស៊ីប ដំបូងបង្អស់បង្កើតក្នុងបុរេវត្តិសាស្ត្រអែហ្គេស៊ីប
បានក្លាយជាតំណភ្ជាប់តាមន័យព្រាហ្មណ៍ទៅកាន់ គូលអែហ្គេស៊ីប ចុងក្រោយ ឬ
អូមហ្គេតា; ដល់ទំនាក់ទំនងរបស់នាងជាមួយ ម៉ាក អានតូនី
បានក្លាយជាចំណុចយោងសម្រាប់ការលង់លះរវាង អ្នកតារីយ៉ា និង ម៉ាក អានតូនី។
ការលង់លះនោះបានសម្គាល់ការកើតឡើងវិញនៃអំពើសត្រូវរវាង ម៉ាក អានតូនី នៃប្រូព័រ
និង អ្នកតារីយ៉ាន នៃលិច ដ៏ល្បីល្បាញបំផុតនៃសមរភូមិ អាក័ទីអុំ ក្នុងឆ្នាំ 31 មុន គ.ស.

អាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញាបានលើកឡើងឱ្យ ក្នុងឆ្នាំ 40 មុន គ.ស.
គឺជាអាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញាបានកែតម្រូវរវាងកើត និងលិច
ដូចជាអាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញាបានរបស់ Laodice និង Antiochus II Theo
គឺជាអាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញាបានរវាង និងតុប្បង។ អាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញាបានឆ្នាំ 313
គឺជាអ្នកបោះពុម្ពអាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញាអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់ Mark Antony និង Octavia
ដូចជាអាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញាបានរវាង Ptolemy V និង Cleopatra I Syra
គឺជាអាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញាអ្នកបោះពុម្ពនៃគ្រាខាងជើង និងខាងត្បូង។
អាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញាទាំងបី
ដដែលនាំទៅដល់អាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញាអ្នកបោះពុម្ពឆ្នាំ 313 សុទ្ធជាស្របគ្នា
ហើយផ្ដល់សក្ខីកម្មបីចំពោះលក្ខណៈពុទ្ធសាសនាដែលពាក់ព័ន្ធនឹងក្រឹត្យមីឡាន។ រួមគ្នា
អាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញាតាមពុទ្ធសាសនាទាំងបួននៃកើត លិច ជើង និងត្បូង
សុទ្ធជាជាមួយអាពាហ៍ពិពាហ៍សនុជិសញ្ញានិមិត្តរូបទាំងពីររបស់សម្តេចហោង។

នាឆ្នាំ ៤៩៦ កុល្លិស សុតចេនផែនហ្សង់ស៍ បានរៀបអភិសេកជាមួយ កុល្លិសទីលដា។
កុល្លិសទីលដា ជាព្រះនាងប្តីហុតុនឌី ជាព្រះរាជបុត្រីរបស់សុតចេ លីលធីរិក ទី២ នៃប្តីហុតុនឌី។
បន្ទាប់ពីព្រះបិតា
និងព្រះមាតារបស់នាងគួរឲ្យមានសម្បជាន់លើក្នុងការតស៊ូដណ្តើមអំណាចក្នុងរាជវង្ស
នាងបានរស់នៅក្រោមការការពាររបស់ព្រះបិតានាង
មុននឹងគួរឲ្យមានបុគ្គលឲ្យរៀបអភិសេកជាមួយ កុល្លិស ទី១ សុតចេនផែនហ្សង់ស៍ នាឆ្នាំ
៤៩៣។ នាងជាកាតូលិក ពេលគឺ នាងបានខ្ចីបង់ជំនឿ នឹងនេ/គ្រិស្តសាសនា។
នាងសោតចេនផែនហ្សង់ស៍។ ការនេះបានផ្តល់ឲ្យនាងខុសប្រក្រតីពីរាជវង្សអាណានិគមជំនឿ
សង្គមទៀតនៃសម័យនោះ ដដែលជាគ្រិស្តសាសនាអារីយ៉ាន។ ព្រះមាតារបស់នាង គឺ ការគេណា
ក៏ជាកាតូលិកដែរ ហើយកុល្លិសទីលដាគួរឲ្យមានចិត្តចម្រើនប្រឆាំងនឹងក្នុងជំនឿនោះ។
នាងគួរឲ្យមានចេតនាថាបានទទួលបាននិច្ចកម្មកុល្លិសនោះបង្កឲ្យមានការប្រឈម
ហើយទទួលយកពិធីជ្រមុជទឹកកាតូលិក ហើយបន្ទាប់មក
ការប្តូរចិត្តជឿរបស់គាត់នាឆ្នាំ ៤៩៦ គឺជាព្រឹត្តិការណ៍មួយក្នុងចំណោមព្រឹត្តិការណ៍
សំខាន់បំផុតនៃក្នុងបុរេគ្រិស្តសាសនាប្រជុំបួនប្រទេសហាង
និងនៃអឺរ៉ុបដែលគេហៅថាគ្រិស្តសាសនាខាងលិច។

កុល្លិសបានបុគ្គលឲ្យថា បុរសនៃព្រះអង្គគឺជាសង្គមនៃទូលប្តីអាក
ព្រះអង្គគឺជាបុរេចិត្តមកកាន់ជំនឿកាតូលិករបស់កុល្លិសទីលដា ហើយទទួលពិធីជ្រមុជទឹក។
សុតចេនផែនហ្សង់ស៍គួរឲ្យមានសម្បជាន់ កងទ័ពរបស់ពួកគេបានប្រកែកខ្លួន
ហើយពួកគេបានទទួលជ័យជម្នះ។ បន្ទាប់ពីជ័យជម្នះនោះ
កុល្លិសទីលដាបានរៀបចំឲ្យប្តីស្រី រមើជ័យជម្នះ នរីមេ សិក្សាបង្រៀនកុល្លិស
ហើយព្រះអង្គបានទទួលពិធីជ្រមុជទឹក (តាមបុរាណ នៅថ្ងៃបុណ្យណូអែល ឆ្នាំ 496)
រួមជាមួយនឹងយុទ្ធជនរបស់ព្រះអង្គចំនួនជាច្រើនបាននាក់ផងដែរ។

កុល្លិស គឺជាស្តេចរបស់ជនហ្សង់ស៍ ដដែលប្តីនិយាយតាមពាក្យសព្វថ្ងៃ
គឺជាស្តេចនៃប្រទេសហាង។
ព្រះអង្គបានក្លាយជាព្រះមហាក្សត្រដ៏ប្រសើរក្នុងចំណោមព្រះមហាក្សត្រនានានៃទ្វីបអឺរ៉ុប
ដដែលនាឆ្នាំទីបំផុតបានបោះបង់សាសនាមិនគោរពព្រះរបស់ខ្លួន
ហើយប្តូរទៅកាន់សាសនាកាតូលិក។ ដោយហេតុនេះ កុល្លិស គួរឲ្យមានចាត់ទុកថាជា
«បុគ្គលបំផុតនៃព្រះវិហារកាតូលិក» ហើយប្រទេសហាងគួរឲ្យមានហៅថា

«បុត្រវិច្ឆបងនព្រះវិហារកាតូលិក»។ នៅឆ្នាំ 1980 ពេលសម្តេចហ្វាប John Paul II បានយាងទៅទស្សនកិច្ចចុះបុរេសេហ្វាង ព្រះអង្គបានសួរថា៖ «បុរេសេហ្វាង បុត្រវិច្ឆបងនព្រះវិហារ តើអ្នកស្គាល់គ្នាដែរឬទេ? តើជំនួយមុនទីក្រុងរបស់អ្នកក្នុងប្រទេស?»

ការប្រើប្រាស់ពាក្យ Clovis មកកាន់សាសនាកាតូលិកនិស្សិត បញ្ជាក់អំពីការចាប់ផ្តើមនៃដំណើរការប្រែប្រួលអាពាហ៍ពិពាហ៍ជានិមិត្តរូប មួយ ដល់នឹងនាំទៅដល់អាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្តិសុខញាតិមិត្តរូបនៅឆ្នាំ 538។ អាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្តិសុខញាតិមិត្តរូបរវាង Clovis និងស៊ីរីលស្វែយងលើបុរេវិវត្តន៍អំពីបុរេសាស្ត្រជាមួយស្តេចទាំងឡាយនៃនេដឺ ត្រូវបានបង្ហាញជាកំរិតមុនដោយអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្តិសុខញាតិមិត្តរូបនៃក្រុង ដានីយ៉ែល ជំពូក 11។ Clovis គឺជាស្តេចអឺរ៉ុបដំបូងដែលបានផ្តល់ការគាំទ្រផ្នែកយោធា និងសេដ្ឋកិច្ចដល់ព្រះវិហារយ៉ាង ហើយដោយហេតុនេះ Clovis ត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាស្តេចដំបូង ដានីយ៉ែល ជំពូក 11។

ហើយកងទ័ពទាំងឡាយនឹងឈរនៅខាងគាត់
ហើយពួកវានឹងបំពុលទីបរិសុទ្ធដ៏មានកម្ពស់
ហើយនឹងដកហូតយញ្ញបូជាប្រចាំថ្ងៃចេញ
ហើយពួកវានឹងដាក់អំពើស្អប់ខ្ពស់លើបង្កកឲ្យសង្គតិជ្រងំ។ ដានីយ៉ែល 11:31។

កុលរិស នៅឆ្នាំ ៤៩៦ សម្ភាសន៍ការចាប់ផ្តើមនៃចរន្តសម័យនៃយោធាអឺរ៉ុបដល់ «ដើមឈើឡើង» ដើម្បីជួយគាំទ្រដល់អំណាចសម្តេចហ្វាប ខណៈដែលវាក៏ពង្សាញកាន់អំណាច។ វាសម្ភាសន៍ការចាប់ផ្តើមនៃក្រុមប្រឹក្សាអាពាហ៍ពិពាហ៍ជានិមិត្តរូបមួយ។ «កងទ័ព» ក្នុងខនោះ ក៏នឹងបំពុល «ទិសក្រការនៃកម្ពស់» ផងដែរ ដល់សម្រាប់ទាំងរួមហោសាន និងរួមសម្តេចហ្វាប គឺជាទីក្រុងរួម។

ទីបរិសុទ្ធពីរ

នៅក្នុងព្រះគម្ពីរដានីយ៉ែល មានពាក្យភាសាហ្វេរីជេសងេគុនា ដល់ត្រូវបានបកប្រែថា «ទីបរិសុទ្ធ»។ ពាក្យភាសាហ្វេរី 'miqdash' និង 'qodesh' ទាំងពីរត្រូវបានបកប្រែថា «ទីបរិសុទ្ធ» ប៉ុន្តែ qodesh អាចសំដៅទៅលើអង្គភាពបរិសុទ្ធបំណុំណោះ ខណៈដែល miqdash អាចសំដៅទៅលើទីបរិសុទ្ធ ឬទីមិនបរិសុទ្ធ ដោយអាស្រ័យលើបរិបទ។

ពាក្យ «ទីបរិសុទ្ធនៃកម្ពស់» ក្នុងខនទីសាមសិបមួយ គឺជា 'miqdash' ហើយគំនិតនៃទីបរិសុទ្ធនៃកម្ពស់របស់រួម ដល់សម្រាប់ទាំងរួមហោសាន និងរួមហ្វាប គឺជាទីក្រុងរួម។ ចាប់តាំងពីសង្គ្រាមអាក់ទីអុំ (Actium) នៅពេលអុកតាវ៉ាន (Octavian) បានបង្រួបបង្រួមចក្រភពរួមហោសានមិនអាចយកឈ្នះបានអស់រយៈពេលបីរយហុកសិបឆ្នាំ (មួយគតិ) ដើម្បីបិទពេញតាមខនទីមុខប្រែននៃដានីយ៉ែល ជំពូកដប់មួយ។

លោកនឹងចូលទៅដោយសុខសានត
សូមបិតទៅដល់កន្លែងមានជីវិតបំផុតនៃគេតផង;
ហើយលោកនឹងប្រើវិវត្តន៍អំពីបុរេសាស្ត្ររបស់លោកមិនបានប្រើវិវត្តន៍
ឬបុរេសាស្ត្របុរេសាស្ត្ររបស់លោកមិនបានប្រើវិវត្តន៍ផង;
លោកនឹងចែកចាយក្នុងចំណោមពួកគេនូវរបស់វិបល្លាស និងរបស់បុរេសាស្ត្រ

ព្រមទាំងទ្រព្យសម្បត្តិផង: ម៉ែនហើយ
លោកនឹងគ្រោងឧបាយកលរបស់លោកប្រឆាំងនឹងទីម៉ាមួនទាំងឡាយ សម្រាប់មួយរយៈ
ដានីយ៍លែ 11:24។

នៅពេលរួមមិនជឿព្រះមានគ្រប់គ្រងពិធីក្នុងរូប វាមិនអាចឈ្នះបានឡើយ
ប៉ុន្តែនៅពេលក្នុងស្ថានភាពនេះមានផលសំខាន់ៗនៃការក្នុងស្ថានភាពនេះប្រឆាំងនឹង 330
នោះ: “ពេលវេលា” នៃខែទីមុនប្រែប្រួលបានសម្រេចឡើង។

នៅពេលស្ថានភាពក្នុងស្ថានភាពនៃស្ថានភាពនេះ (ពួកហុត្ថោត) ក្នុងដានីយ៍លែ ជំពូក 7
ត្រូវបានបណ្តេញចេញពីទីក្រុង នៅរួមសម្រេចប៉ាបបានឡើងកាន់បល្ល័ង្កតាមន័យទំនា
យជានគរទីប្រាំនៃទំនាយព្រះគម្ពីរនៃឆ្នាំ 538។ ពួកហុត្ថោតបានឡើងមកទីក្រុងរួម
ប៉ុន្តែទីបំផុតបានដកថយ ខណៈដែលបល្ល័ង្កតាមន័យ ម៉ែនហើយរបស់យូស៊ីនឡើង
បានជានាកាន់កាប់ទីក្រុងនោះ។ បន្ទាប់មក
សាសនាចក្ររួមមានគ្រប់គ្រងយ៉ាងអធិបតេយ្យអស់រយៈពេលមួយពាន់ពីររយហុកសិបឆ្នាំ
រហូតដល់ណាប៉ូឡេអុងបានឲ្យដកសម្រេចប៉ាបចេញ ហើយនិរទេសទៅឆ្នាំ 1798។

រួម «ទីសក្ការៈនៃកម្ពុជា» ត្រូវបាន «បំពុល» (ពាក្យ «បំពុល» មានន័យថា «ត្រូវបានរងរបួស
ឬ ត្រូវបានរំលាយ») ដោយសារ «ដកដង្ហើម»
ពីសង្គ្រាមដល់កំពុងបន្តប្រឆាំងនឹងទីក្រុងនោះ
ដល់ត្រូវបានគំរាមដាច់មុខដោយក្រប្រែប្រួលដំបូងនៃ ព្រះវិហារ: ជំពូក ៨។

បុរេគុតិសាស្ត្រដែលបានបន្តចាប់ពីឆ្នាំ 496 តទៅ នឹងឃើញទីក្រុងរួមត្រូវបានបំពុល
ខណៈដែលវាបានផ្តល់ឱកាសដល់សិរីរុងរឿងនៃចក្រភពរួម ទៅជាអំណាច
និងសិរីរុងរឿងនៃចក្រភពកាតូលិករួម។ ដទៃនោះនឹងដកយកសាសនាពហុទេវនិយម
ដល់ត្រូវបានគំរាមដោយពាក្យ «ប្រចាំថ្ងៃ» ក្នុងអត្ថបទនោះ: ចេញ
ខណៈដែលពួកគេទទួលយកសាសនាកាតូលិកនិយម។

នៅក្នុងសម័យក្រិស្តសតវត្សរ៍ Clovis បានយកឈ្នះលើពួកវិស៊ីហុត្ថោតអាឡាន
ក្រោមការដឹកនាំរបស់ Alaric II ហើយបានយកតំបន់ Aquitaine។ បន្ទាប់ពីជ័យជម្នះនោះ
នៃឆ្នាំ 508 អធិរាជបូព៌ា Anastasius I (នៅ Constantinople) បានប្រទានកិត្តិយសដល់
Clovis ចំពោះជ័យជម្នះរបស់គាត់លើពួកវិស៊ីហុត្ថោត។ Gregory of Tours និយាយថា
Anastasius បានផ្ញើរឯកសារផ្តល់ការប្រគល់ Clovis ដល់តាំងតាំងគាត់ជាក្នុងស៊ុល។ នៅទីក្រុង
Tours ក្នុងព្រះវិហាររបស់ Saint Martin, Clovis បានពាក់អាវុធនិកពណ៌ស្ករ
និងអាវគ្រប់ខាងក្រៅ ដាក់មកដល់កុហល រួចជិះចេញទៅ
ហើយហាចមាសនិងប្រាក់ទៅកាន់ហ្វ្រង់មនុស្ស។ Gregory និយាយថា ចាប់ពីថ្ងៃនោះមក
គាត់ត្រូវបានសរសើរថាជាក្នុងស៊ុល ហើយត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយអធិរាជរួមថា Clovis
ជាស្ថិតចេត្តិសុទ្ធសុបចុហប់នៃភាគខាងលិច។
គាត់ត្រូវបានប្រទានរង្សាន់ចំពោះការបំបាក់ពួកវិស៊ីហុត្ថោតអាឡាន ដល់ Constantinople
ក៏បានប្រឆាំងដែរ។ ឆ្នាំ 508 គឺជាឆ្នាំដែលអធិរាជនៃបូព៌ាបានប្រទានកិត្តិយសជាសាធារណៈ
ដល់ស្ថិតចេត្តិសុទ្ធសុបចុហប់ភាគលិក—ព្រះវិហារ ជ័យជម្នះ និងភាពសុបចុហប់របស់រួម
នៅក្នុងទិដ្ឋភាពតម្លៃ។ ឆ្នាំ 508
គឺជាឆ្នាំដែលនគរហ្វ្រង់កាតូលិកបានឈរជាអំណាចកាតូលិកដ៏ល្បីល្បាញនៅ Gaul
បន្ទាប់ពីបានបំបាក់ការគ្រប់គ្រងរបស់ពួកវិស៊ីហុត្ថោតអាឡាន។ Clovis
គឺជាស្ថិតចេត្តិសុទ្ធសុបចុហប់ដ៏សំខាន់ដំបូងដែលបានតស៊ូដើម្បី Nicene Catholicism
ទាំងនឹងនគរអាឡាន ហើយដោយហេតុនេះ គាត់គឺជាក្សត្រដ៏ដ៏សំខាន់នៃអធិរាជ

«កូនស៊ីវិលបងរបស់ពុរវិហារ»។ Clovis តំណាងឲ្យសម័យកាលពីឆ្នាំ 496 ដល់ 508 ហើយគឺជានិមិត្តរូបសញ្ញា alpha នៃសន្តតិសញ្ញាអាពាហ៍ពិពាហ៍ជានិមិត្តរូប។ សាមសិបឆ្នាំពី 508 ដល់ 538 គួរឲ្យមានតំណាងដោយ Justinian ដដែលជានិមិត្តរូបសញ្ញា omega នៃដំណើរដង្កោ។

នូវឆ្នាំ៥៣៨ «ដរ»

ទាំងនោះមានដាក់អំណាចសម្រេចប៉ាបឡើងលើបល្ល័ង្កកនៃនៃដីអស់រយៈពេល ១២៦០ ឆ្នាំ។ នូវពេលនោះហើយ

ដដែលអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្តតិសញ្ញាជានិមិត្តរូបគួរឲ្យមានបញ្ចប់ជាសុចរិត នូវចុងក្របួនដងហែពាហ៍ពិពាហ៍ដែលបានចាប់ផ្តើមនូវឆ្នាំ៤៩៦។ នូវឆ្នាំ១៧៩៨ អាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្តតិសញ្ញា ដដែលបានចាប់ផ្តើមរវាងសម្រេចប៉ាបនៃក្រុងរ៉ូម និងកុលសិបនៃប្រទេសហាវ៉ា គួរឲ្យមានរលាយចោលវិញ នូវពេលណាប៉ូឡូអែននៃប្រទេសហាវ៉ាបានលង់លះអំណាចសម្រេចប៉ាប ដោយបញ្ចេញឲ្យមន្ត្រីរបស់ខ្លួនចាប់សម្រេចប៉ាបជាល្អបំផុត។

អាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្តតិសញ្ញាសម្រេចប៉ាបជានិមិត្តរូបសញ្ញាអាល់ហ្វា ដដែលបានចាប់ផ្តើមដំណើរដង្កោហែពាហ៍ពិពាហ៍របស់វាឆ្នាំ 496 បានបញ្ចប់ការរួមបញ្ចូលគ្នានោះនូវពេលចូលរួមហែពាហ៍ពិពាហ៍ឆ្នាំ 538 ហើយបន្ទាប់មកវាគួរឲ្យមានលុបចោលនូវឆ្នាំ 1798 ដូចគ្នានឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្តតិសញ្ញាផ្សេងៗទៀតទាំងអស់ក្នុង ដានីយ៍លៃ ជំពូក 11 ដរ។

វិវរណៈមានបន្ទុកមែនលើទំនាក់ទំនងអាពាហ៍ពិពាហ៍របស់សម្រេចប៉ាបរវាងសុតចេញនៃអឺរ៉ុប និងសម្រេចប៉ាបនៃសាសនាកាតូលិក ពីព្រោះនាគក្នុងវិវរណៈ ជំពូក 12 គឺទាំងសាតាំង និងសុតចេញនៃប្លែកបែបពហុពេនិយមផងដែរ។

“ដូចនេះ ខណៈដែលនាគ ជាចម្បង តំណាងឲ្យសាតាំង នោះវាក៏ ក្នុងន័យបន្ទាប់បន្សំ ជានិមិត្តរូបនៃប្លែកបែបពហុពេនិយមផងដែរ” The Great Controversy, 439.

នូវក្នុងពុរគម្ពីរវិវរណៈ យ៉ូហានបានប្រាប់យើងអំពីបីបុរការដែលសុតចេញទាំងឡាយ (នាគ) បានប្រទានឲ្យសក្រសាហាវដែលឡើងពីសមុទ្រ គឺសាសនាកាតូលិក។

ហើយសក្រសាហាវដែលខ្ញុំបានឃើញនោះ មានលក្ខណៈដូចជាខ្នាតដំបង ហើយជើងរបស់វាដូចជាជើងខ្នាតយូរ ហើយមាត់របស់វាដូចជាមាត់សិង្ហា ហើយនាគបានប្រទានអំណាចរបស់ខ្លួន បល្ល័ង្ករបស់ខ្លួន និងសិទ្ធិអំណាចយ៉ាងធំដល់វា។ វិវរណៈ 13:2

នូវឆ្នាំ ៤៩៦ សុតចេញទាំងឡាយនៃអឺរ៉ុបបានចាប់ផ្តើមបុរគល់ «អំណាច» របស់ពួកគេដល់សក្រសាហាវប៉ាប ដូចដែលតំណាងដោយកម្ពុលាំងយោធា និងការគាំទ្រផ្នែកសេដ្ឋកិច្ចរបស់ពួកគេ។ ពួកគេបានផ្តល់សិទ្ធិជានិច្ចចែករំលែករបស់ខ្លួននូវកាន់កាប់សក្តានុពលក្នុងឆ្នាំ ៣៣០ ដោយទុកទីក្រុងរ៉ូមឲ្យស្ងាត់ស្ងៀមដល់បល្ល័ង្កកនៃសិទ្ធិអំណាចប៉ាប។ បន្ទាប់មក «កងទ័ព» បានកំណត់អត្តសញ្ញាណក្រុមជំនុំប៉ាបថាជាបុរមុខនៃក្រុមជំនុំទាំងអស់នូវឆ្នាំ ៥៣៣ តាមរយៈពុររាជក្រឹត្យរបស់យូស៊ីនៀន។ ពុររាជក្រឹត្យនោះក៏រួមបញ្ចូលទាំងការប្រើកម្ពុលាំងយោធារបស់ពួកគេ ដើម្បីបំប្លែងប្លែកប្លែកនៃអុនក្នុងឡាយណាដែលសម្រេចប៉ាបបានកំណត់ថាជាពួកជំនុំខុសឆ្គង

ដោយហេតុនេះមានដាក់ «សិទ្ធិអំណាច»

ខាងសិរីលរបស់ពួកគេទៅក្នុងដៃរបស់ពួកសម្តេចប៉ាប។

អាពាហ៍ពិពាហ៍សន្តិសញ្ញាអាល់ហ្សាវាងសម្តេចប៉ាប និងសុតចេតទាំងឡាយនៃអឺរ៉ុប

មានចាប់ផ្តើមជាមួយនឹងកុល្លីស នៅឆ្នាំ 496។ ដល់ឆ្នាំ 508

សាសនាព្រហ្មណ៍ជំនឿបុរាណ ដែលជាសាសនាសរុបចុះហប់នៃអាណាចក្រ

គួរមានលះបង់ចោល ដើម្បីជំនួសដោយសាសនានិសនេកាតូលិក។ នៅឆ្នាំ 533

យូសទ័នៀនមានកំណត់អត្តសញ្ញាណសម្តេចប៉ាបថាជាបុរមុខនៃព្រះវិហារទាំងអស់ ហើយ

មានបុគ្គលអំណាចសរុបចុះហប់នៃប្រល័ង្កនីមួយៗរបស់ពួកគេទៅកាន់អំណាចសម្តេចប៉ាប

។

ក្រៅអីអាល់ហ្សា និងអូមហ្គេតា

នៅឆ្នាំ 330 ទីក្រុងរ៉ូមគួរមានទុកឱ្យស្ថិតនៅក្នុងដៃនៃសាសនាចក្រភ្នំ

ដែលនៅទីនោះ នាងនឹងអង្គុយរហូតដល់នាងគួរមានបំផុសឱ្យក្នុងបឹងកុល្លីស

នៅពេលការយាងមកជាលើកទីពីររបស់ព្រះគ្រីស្ទ។ នៅឆ្នាំ 538

នាងគួរមានដាក់ឱ្យអង្គុយជាផ្លូវការមុតងទៀតលើប្រល័ង្កសម្តេចប៉ាប

ដូចនេះបញ្ជាក់ថាបុរសគ្រីស្ទគួរឲ្យឆ្នាំ 330 ដល់ 538 ជារយៈពេលទំនាយមួយ

ដែលចាប់ផ្តើមដោយក្រៅអីអាល់ហ្សា ហើយបញ្ចប់ដោយក្រៅអីអូមហ្គេតា។

រយៈពេលនេះតំណាងឱ្យចុងបញ្ចប់នៃគរទីបួននៃទំនាយព្រះគម្ពីរ (Pergamos)

ក្នុងនាមជាការរលត់បន្តិចមុតងៗ ដែលចាប់ផ្តើមនៅឆ្នាំ 330

ហើយបញ្ចប់នៅឆ្នាំ 538 ជាមួយនឹងការមកដល់របស់ Thyatira។ ទាំងរ៉ូមខាងលិច

និងរ៉ូមខាងកើត មានបន្តការរលាយហាត់យឹកៗរហូតឆ្នាំ 538 ទៅទៀត

ប៉ុន្តែរយៈពេលនោះមានចាប់ផ្តើមដោយការបុគ្គលក្រៅអី ដែលតំណាងឱ្យទីក្រុងរ៉ូម

ដល់អំណាចសម្តេចប៉ាប នៅឆ្នាំ 330

រហូតដល់ក្រៅអីនោះមិនមែនជាប្រល័ង្កកុល្លីទីក្រុងប៉ូណូណោះទៀតទេ

ប៉ុន្តែជាប្រល័ង្កកុល្លីនៃគរដែលទីក្រុងនោះតំណាងឱ្យ នៅឆ្នាំ 538។

330 ដល់ 538 គឺជារយៈពេលទំនាយដាក់លាក់មួយ ដែលកំណត់សញ្ញាសម្គាល់ទាំង «បុរាបី»

នៃការផុតអំណាចដល់សម្តេចប៉ាប។ ជំហានទាំងបុរាបីនោះ

គួរមានផ្ទៃដីវិញនៅក្នុងការព្យាបាលរបស់សុលាប់របស់សម្តេចប៉ាប

នៅពេលចុះហប់ផងអាទិត្យដែលនឹងមកដល់ក្នុងពេលឆាប់ៗ។

ជំហានទីមួយនៃជំហានទាំងបុរាបី គឺការបុគ្គលទីក្រុងរ៉ូមទៅឱ្យអំណាចសម្តេចប៉ាប

ហើយជំហានទីបុរាបី

គឺការបុគ្គលទីក្រុងនោះជាប្រល័ង្កនៃគរទីបុរាបីក្នុងព្រះបន្ទូលទំនាយនៃព្រះគម្ពីរ។

នេះកំណត់ឱ្យយើងឃើញថា ឆ្នាំ 538 ជាអាសនៈ ហើយជា «ជំហានទីបុរាបី

ដែលមកពីជំហានទាំងបុរាបីរួម»។ ជំហានទីមួយគឺការបុគ្គលអាសនៈ

ហើយជំហានទីបុរាបីគឺជាការបុគ្គលអាសនៈដទៃ ដូចនេះ ជំហានទីមួយក្នុងឆ្នាំ 330

គឺជាអាល់ហ្សា ហើយឆ្នាំ 538 គឺជាអូមហ្គេតា។ អាសនៈពីរ សុំដឹងបីគួរមានដកចេញ

ក៏ចុះបុរាបីប្រចាំផងគួរមានដកចេញ ការបុរាបីត្រូវបានជឿរបស់កុល្លីស

និងក្រុមរបស់យូសទ័នៀន សូមដឹងជំហានសរុបចំនួនបុរាបី

ដែលកំណត់អត្តសញ្ញាណនៃដំណើរក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍

ហើយនៅទីបំផុតគឺអាពាហ៍ពិពាហ៍នោះផ្ទាល់។

នៃឆ្នាំ ១៧៩៨ ហាវ៉ាដ ដល់ជាអំណាចមានតំណាងឲ្យសុតចេញពីបទដប
ហើយដល់មានដាក់សមត្ថកិច្ចបង្កើនលើបល្ល័ង្កកនៃឆ្នាំ ៥៣៨
ក៏មានដកសមត្ថកិច្ចបង្កើនលើបល្ល័ង្កកនោះដដែល។

អាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្និសីទព្រឹត្តិការណ៍អាស៊ាន

ដល់ត្រូវបានតំណាងនៃក្រុមប្រឹក្សាសុខភាពឆ្នាំ ៥៣៨ ដល់ ១៧៩៨

ជាគំរូនៃអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្និសីទព្រឹត្តិការណ៍អាស៊ាន រវាងអំណាចសមត្ថកិច្ចបង្កើន

និងសុតចេញទាំងដប់នៃវិវរណៈ ជំពូក ១៧។ ក្នុងនាមអំណាចអាពាហ៍ពិពាហ៍ឆ្នាំ ៤៩៦ ដល់ ៥៣៨

ជាគំរូនៃដំណាច់ប្រាំបី

ដល់ស្របគ្នានឹងប្រធានាធិបតីប្រាំបីបង្កើនក្រុមយោធន៍សហរដ្ឋអាមេរិក។ កុលសិប និងហាវ៉ាដ

ជានិមិត្តសញ្ញានៃសុតចេញពីបទដប។ ពួកគេតំណាងឲ្យសហរដ្ឋអាមេរិក

ដល់នឹងកុលយោធន៍សុតចេញដំណាច់បង្កើនសុតចេញទាំងដប់ក្នុងវិវរណៈ ជំពូក ១៧

នៃពេលវេលាបង្កើនអាទិត្យដល់នឹងមកដល់ក្នុងពេលឆ្នាំៗនេះ។

អាពាហ៍ពិពាហ៍សន្និសីទព្រឹត្តិការណ៍ក្នុង ដានីយ៍លែ ជំពូក ១១

ស្របគ្នានឹងអាពាហ៍ពិពាហ៍សន្និសីទព្រឹត្តិការណ៍ទីប្រាំមួយ និងចុងក្រោយនៃមួយចុងក្រោយ។

អាពាហ៍ពិពាហ៍សន្និសីទព្រឹត្តិការណ៍ អាស៊ាន និង អូមហេតា របស់ខាងជើង និងខាងត្បូង

កំណត់អត្តសញ្ញាណក្នុងក្រុមប្រឹក្សាខាងត្បូងជាអាស៊ាន ហើយ អូមហេតា

គឺជាក្នុងក្រុមប្រឹក្សាខាងជើង។ ក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍សន្និសីទព្រឹត្តិការណ៍ប្រឹក្សា

ក្នុងក្រុមប្រឹក្សាខាងកើត ត្រូវបានប្រគល់ឲ្យទៅខាងលិច ហើយអូមហេតានៃឆ្នាំ ៣១៣

គឺជាក្នុងក្រុមប្រឹក្សាខាងលិច។ អាពាហ៍ពិពាហ៍ទាំងបួននោះ៖

ត្រូវបានគេប្រើប្រាស់តាមបែបយោធន៍ ដោយ កុលសិប ទីមួយ និង កុលសិប

ចុងក្រោយ។ អាពាហ៍ពិពាហ៍សន្និសីទព្រឹត្តិការណ៍ជានិមិត្តសញ្ញានៃសហរដ្ឋអាមេរិក

មានតំណាងឲ្យក្នុងកំណើតជាសុតចេញដំណាច់ជាងគេនៃសហព័ន្ធយោធន៍មួយ

ដល់មានសុតចេញដប់អង្គ

គ្រប់គ្រងឲ្យក្នុងក្រុមប្រឹក្សាប្រាំបី—សុតចេញពីក្រុមប្រឹក្សាអន្តរជាតិ។

ការលើកកម្ពស់នៃអនុវត្តដោយសុតចេញដំណាច់ជាងគេនៃសុតចេញទាំងដប់ នៃឆ្នាំ

១៧៩៨។

អាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្និសីទព្រឹត្តិការណ៍ឆ្នាំ 313 តំណាងឲ្យអាពាហ៍ពិពាហ៍តាមសន្និសីទព្រឹត្តិការណ៍ចុង
ក្រោយនៃអំណាចប្រាំបីជាមួយសហរដ្ឋអាមេរិក—សុតចេញមានមុខនៃសុតចេញទាំងដប់ក្នុងវិវរណៈ

ជំពូក ១៧; ជាអំណាចមានសុតចេញពីរ

ដល់ត្រូវបានបង្កើនជាគំរូដោយអំណាចមានសុតចេញពីរបស់ប្រទេសហាវ៉ាដ។

ប្រឹក្សាសុខភាពដល់មានចាប់ផ្តើមជាមួយ Clovis ក្នុងឆ្នាំ 496

ហើយនៃទីបំផុតមាននាទីដល់ក្រុមប្រឹក្សា Justianian ក្នុងឆ្នាំ 533

និងការដាក់បង្កើនគ្រប់អំណាចក្នុងឆ្នាំ 538 នោះ តំណាងឲ្យប្រឹក្សាសុខភាពឆ្នាំ

1989 រហូតដល់ចាប់ផ្តើមអាទិត្យ។

យើងនឹងបន្តអំពីកិច្ចការទាំងនេះនៃក្នុងអត្ថបទបន្ទាប់។